

Forslag
til
Lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

(Mellemkommunal refusion ved efterværn)

§ 1

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1345 af 23. november 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1543 af 13. december 2016, foretages følgende ændring:

1. § 9 c, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Opholdskommunen har ret til refusion fra den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, når der iværksættes foranstaltninger for den unge efter § 76, stk. 3, i lov om social service. Når den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, selv har haft ret til refusion efter § 9 c, stk. 6, ydes refusionen dog af den kommune, der var refusionspligtig under anbringelsen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2017.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse har ikke pligt til at rejse krav om tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, som kommunen tidligere har betalt til en anden kommune under henvisning til den hidtil gældende § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis kravet skyldes, at der ikke forud for refusionsbetalingen har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 3 Hvis en kommune efter lovens ikrafttræden modtager tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, som kommunen tidligere har betalt til en anden kommune under henvisning til den hidtil gældende § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvis tilbagebetalingen skyldes, at der ikke forud for refusionsbetalingen har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal den kommune, der modtager tilbagebetalingen, samtidig betale et beløb svarende til det beløb, der er tilbagebetalt til den kommune, der oprindeligt har modtaget refusionen.

Stk. 4. Hvis en kommune inden lovens ikrafttræden har modtaget tilbagebetaling som anført i stk. 3, skal kommunen inden 1. oktober 2017 betale et tilsvarende beløb til den kommune, der oprindeligt har modtaget refusionen.

Stk. 5. Hvis en ung indtil det fyldte 18. år har været anbragt uden for hjemmet i en anden kommune end den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, skal sidstnævnte kommune inden den 1. oktober 2017 betale et beløb til den kommune, hvor foranstaltningen efter § 76, stk. 3, i lov om

social service finder sted. Der skal alene ske betaling efter 1. pkt., hvis den kommune, hvor foranstaltningen finder sted, for en periode inden lovens ikrafttræden ikke har modtaget mellemkommunal refusion efter § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvis baggrunden herfor er, at der ikke indtil den unges fyldte 18. år har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Beløbet efter 1. pkt. opgøres til samme beløb som den mellemkommunale refusion ville udgøre for den i 2. pkt. nævnte periode beregnet efter § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed på det sociale område som affattet ved denne lovs § 1, jf. § 9 c, stk. 1 og 9, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. De administrative konsekvenser for borgerne
6. De miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Ankestyrelsen har den 8. december 2016 truffet en principafgørelse 87-16 vedrørende mellemkommunal refusion i sager om efterværn til unge mellem 18 og 22 år.

Afgørelsen indebærer, at der som udgangspunkt ikke er adgang til mellemkommunal refusion for den kommune, hvor en ung er i efterværn, uanset om den unge indtil det 18. år har været anbragt uden for hjemmet af en anden kommune. Hvis f.eks. kommune A har anbragt en ung under 18 år i kommune B, og hvis der efter den unges 18. år træffes afgørelse og efterværn for den unge, har kommune B således som udgangspunkt ikke ret til refusion fra kommune A for udgifterne vedrørende den unge under efterværnet.

Hensigten med den gældende bestemmelse ses imidlertid efter forarbejderne hertil at være, at opholdskommunen under efterværnet for en ung mellem 18 og 22 år skal have ret til mellemkommunal refusion fra den kommune, der var den unges opholdskommune indtil det fyldte 18. år, når den unge indtil det 18. år har været anbragt i en anden kommune end den, der traf afgørelse om anbringelsen..

Der har også tidligere været truffet principafgørelser, der lagde til grund, at der var adgang til mellemkommunal refusion i disse tilfælde. Disse afgørelser er imidlertid kasseret med den nu foreliggende principafgørelse og gælder ikke længere.

Omkring halvdelen af alle anbringelser af børn 16-17-årige uden for hjemmet skete ultimo 2015 i en anden kommune end den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen. Det kan derfor antages, at noget tilsvarende kan gøre sig gældende for unge, der er i efterværn.

Den nu gældende praksis vedrørende mellemkommunal refusion ved efterværn vurderes derfor at have betydning for omkring halvdelen af alle efterværnssager.

Ændringen i forhold til den hidtidige opfattelse vurderes at kunne indebære byrdefordelingsmæssige konsekvenser for kommunerne. Det skyldes, at der er en ulige fordeling mellem kommunerne i antallet af unge, der er anbragt af andre kommuner.

Med lovforslaget foreslås det fremadrettet at genoprette den retstilstand, der oprindeligt vurderes at have været lovgivers hensigt, og som hidtil har været opfattet som gældende ret.

Det foreslås således, at når en ung umiddelbart inden det fyldte 18. år har været anbragt uden for hjemmet, har den kommune, hvor den unge er i efterværn efter det fyldte 18. år, ret til mellemkommunal refusion fra den anbringende kommune for sine udgifter vedrørende den unge efter de sociale og beskæftigelsesmæssige love, der er nævnt i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1. Hvis f.eks. kommune A har anbragt en ung under 18 år i kommune B, og hvis kommune B træffer afgørelse om efterværn fra eller efter den unges 18. år, har kommune B efter forslaget ret til refusion fra kommune A for udgifterne vedrørende den unge under efterværnet.

Det fremgår af den foreliggende principafgørelse, at der er tale om en ændring af tidligere praksis, og at afgørelsen ikke kun har virkning fremadrettet fra tidspunktet for offentliggørelsen. Ændringen vurderes derfor også at kunne indebære bagudrettede byrdefordelingsmæssige konsekvenser for kommunerne i form af tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, der tidligere er betalt ud fra den opfattelse, at den unges opholdskommune havde ret til refusion for udgifter under efterværnet.

Med lovforslaget foreslås tillige at neutralisere sådanne bagudrettede byrdefordelingsmæssige konsekvenser for kommunerne.

Det foreslås således, at kommuner, der anmoder om og modtager tilbagebetaling af tidligere betalt refusion under henvisning til den ændrede praksis, samtidig skal betale et tilsvarende beløb til den kommune, hvor efterværnet finder sted. På den måde bliver der ikke noget økonomisk grundlag for kommunerne til at rejse tilbagesøgningskrav vedrørende allerede betalt refusion. Kommunerne stilles under alle omstændigheder økonomisk på samme måde, som hvis der ikke var sket en praksisændring. Der er hermed ikke nogen anledning for kommunerne til at rejse tilbagesøgningskrav mod hinanden, og hensigten er, at kommunerne ikke skal rejse sådanne krav. Med forslaget undgås hermed samtidigt administrative byrder for kommunerne ved at skulle gennemgå ældre sager og rejse og behandle tilbagebetalingskrav.

2. Lovforslagets hovedindhold

2.1. Gældende ret

Når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet, forbliver den anbringende kommune opholdskommune for den unge, indtil den unge fylder 18 år. Dette følger af § 9 a, stk. 4, 2. pkt., i retssikkerhedsloven. Det gælder, uanset om anbringelsen sker i en anden kommune. Det er hermed den anbringende kommune, der både yder og finansierer hjælpen til barnet under anbringelsen.

Dog gælder efter lovens § 9 c, stk. 6, at opholdskommunen har ret til refusion, når en person får ophold i tilbud som nævnt i stk. 2, 4 og 5, herunder anbringelsessteder for børn og unge, og den tidligere opholdskommune var bekendt med de forhold, der begrunder tilbuddet, og det var åbenbart, at der måtte gribes ind. I disse tilfælde vil den anbringende kommune yde hjælpen, mens den tidligere kommune finansierer anbringelsen ved refusion efter § 9 c, stk. 6.

Ovenstående gælder børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet efter den 30. juni 2003. Børn og unge under 18 år anbragt uden for hjemmet før den 1. juli 2003 har under anbringelsen opholdskommune i den kommune, der den 30. juni 2003 var opholdskommune for barnet eller den unge. Denne kommune har ret til refusion fra en tidligere opholdskommune, som var refusionspligtig den 30. juni 2003 for udgifter til anbringelsessteder for børn og unge efter lov om social service (serviceloven). Dette følger af § 4, stk. 4, i lov nr. 1168 af 19. december 2003.

Ved det 18. år får den unge opholdskommune i den kommune, hvor den unge bor eller opholder sig. Det gælder også, hvis der iværksættes efterværn for den unge i en periode mellem det 18. og 22. år efter § 76, stk. 3, serviceloven f.eks. i form af opretholdt døgnophold på et anbringelsessted. En unge skifter altså som udgangspunkt opholdskommune ved det 18. år, hvis den unge har været anbragt i en anden kommune end den anbringende kommune. Det gælder dog ikke, hvis den unge på dette tidspunkt vælger at flytte tilbage til den anbringende kommune.

I servicelovens § 76 er der fastsat regler om tilbud til unge fra 18 til 22 år (efterværn). I § 76, stk. 3, er fastsat, at for unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet i et anbringelsessted efter reglerne i servicelovens kapitel 11 umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en af følgende efterværnsforanstaltninger: Den unges døgnophold på et anbringelsessted opretholdes, den unge får en fast kontaktperson, der etableres en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted eller den unge tildeles andre former for støtte, der har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge.

Kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn efter § 76 i serviceloven og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes. Kommunalbestyrelsen skal forinden da i samarbejde med den unge have revideret handleplanen og herunder have taget stilling til den unges videre forløb med hensyn til uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold. Hvis en ung i alderen 18 til 22 år indtil sit fyldte 18. år har været anbragt i en anden kommune end sin opholdskommune, og dermed som udgangspunkt skifter opholdskommune ved det fyldte 18 år, skal den hidtidige opholdskommune forud for skiftet oversende den unges reviderede handleplan til den nye opholdskommune. Den nye opholdskommune skal inden 30 dage efter modtagelsen af handleplanen træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for støtte efter servicelovens § 76, og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes. Regler herom er fastsat i § 68, stk. 12-14, i serviceloven. Det er således den unges nye opholdskommune ved det fyldte 18. år, der i forlængelse af modtagelsen af den unges handleplan fra den hidtidige opholdskommune træffer afgørelse om efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3, hvis den unge har behov herfor.

I den gældende retssikkerhedslovs § 9 c, stk. 4, er fastsat, at når opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 2, nr. 6, fortsætter denne ret til refusion, hvis der iværksættes foranstaltninger efter § 76, stk. 3, i lov om social service.

Bestemmelsen i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, blev indført (som § 9 c, stk. 3) ved lov nr. 1168 af 19. december 2003, der trådte i kraft den 1. januar 2004.

Om indholdet af bestemmelsen fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, L 18, jf. Folketingstidende 2003-04 tillæg A side 515.

”Der er i § 9 c, stk. 3, indsat en bestemmelse, hvorefter opholdskommunen kan kræve refusion for udgifterne til udslningsordninger (efterværn) efter servicelovens § 62 a, stk. 3, (nu § 76, stk. 3) fra den kommune, som var den unges opholdskommune før det 18 år. Udgifterne afholdes således af den kommune, som traf afgørelse om anbringelse, når dette er sket efter 30. juni 2003. I andre tilfælde afholdes udgifterne af den kommune, som var den unges opholdskommune den 30. juni 2003 i overensstemmelse med overgangsbestemmelsen i lov nr. 397 af 28. maj 2003.”

Ankestyrelsen har tidligere truffet et antal principafgørelser, hvor det er lagt til grund, at der er ret til refusion ved efterværn, jf. afgørelserne R-7-05, R-6-06, 64-14 og 87-13.

Sprogligt set vil der dog ikke være tale om, at en refusion ”fortsætter”, som lovens ordlyd - ”når opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 2, nr. 6, fortsætter denne ret til refusion” - angiver, idet den oprindelige opholdskommune ikke vil have betalt refusion, inden den unge fyldte 18 år. Indtil dette tidspunkt har den anbringende kommune som opholdskommune selv direkte afholdt udgifterne som betalingskommune, mens det først, efter den unge er fyldt 18 år, bliver den kommune, hvor den unge opholder sig i efterværn, der - i første omgang - afholder udgiften til hjælp til den unge.

Ankestyrelsen har den 8. december 2016 på baggrund af lovens ordlyd truffet en principafgørelse 87-16, der ændrer hidtidig praksis og indebærer, at der ikke er adgang til mellemkommunal refusion for den kommune, hvor en ung er i efterværn, medmindre der er tale om fortsat refusion, dvs. at den tidligere kommune ikke blot har finansieret anbringelsen for den unge indtil det 18. år, men at denne finansiering er sket i form af mellemkommunal refusion.

I principafgørelse 87-16 anføres bl.a.:

”Der er i loven indsat en særregel, der dækker de særlige tilfælde, hvor den unge var anbragt uden for hjemmet frem til det 18. år, og opholdskommunen havde ret til refusion for anbringelsesudgifterne. I de situationer har opholdskommunen også ret til refusion for udgifterne under efterværn.

Ordlyden i refusionsbestemmelsen om efterværn kan ikke fortolkes udvidet. En ny opholdskommune har derfor ikke ret til refusion for udgifter til efterværn m.v., hvis der ikke var ret til refusion under anbringelsen.”

Endvidere tilkendegives, at afgørelsen vil have virkning også bagudrettet. Det anføres bl.a.:

”Denne principafgørelse er en ændring af Ankestyrelsens tidligere praksis. Ankestyrelsens principafgørelser har som udgangspunkt virkning fra tidspunktet for offentliggørelsen. Undtagelse herfra er, hvis der tidligere har været tale om en forkert fortolkning af loven (en retsvildfarelse) eller ulovlig praksis. På baggrund af en fortolkning af bestemmelsen og forarbejderne, må den tidligere praksis anses for at være baseret på en retsvildfarelse.

Som konsekvens af praksisændringen skal Ankestyrelsen tage stilling til, om der er grundlag for at genoptage sager, hvor et nævn eller Ankestyrelsen har pålagt en kommune at betale refusion efter tidligere praksis.”

Ankestyrelsen har samtidig kasseret ovennævnte tidligere principafgørelser under henvisning til ”at de vedrører situationer, hvor der ikke på noget tidspunkt har været ret til refusion”.

Gældende ret er herefter, at der alene er ret til refusion i forbindelse med efterværn, hvis den kommune, hvor efterværnet foregår, har modtaget refusion efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 2, nr. 6, under anbringelsen før den unge fyldte 18 år. Det vil kunne være tilfældet i visse sager, hvor anbringelsen er sket før 1. juli 2003. Derimod vil der ikke være betalt refusion under anbringelsen ved anbringelse af et barn eller en ung under 18 år i en anden kommune efter den 30. juni 2003, idet den anbringende kommune i alle sager af denne art vil have været opholdskommune under anbringelsen og dermed direkte har afholdt udgifterne hertil og således ikke har finansieret anbringelsen ved at betale refusion til en anden kommune.

Betaling af refusion kan dog aftales efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 12. Efter denne bestemmelse kan kommunerne uden for de tilfælde, der er nævnt i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 2-6, indbyrdes aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifterne til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1. Det fastsættes i aftalen, hvor længe den skal gælde.

2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Den skete ændring af praksis indebærer, at en kommune, der har anbragt et barn uden for hjemmet i en anden kommune efter den 30. juni 2003, fremadrettet ikke er forpligtet til at betale udgifter vedrørende den unge, hvis der iværksættes eller er iværksat efterværn for den pågældende efter servicelovens § 76, stk. 3, i forlængelse af anbringelsen. Alle udgifter vedrørende den unge vil således overgå til den kommune, hvor efterværnet foregår. Det samme vil være tilfældet, hvis et barn har været anbragt i sin hidtidige opholdskommune indtil det 18 år, og der etableres efterværn i en anden kommunen efter servicelovens § 176, stk. 3.

Det vurderes samtidig, at ændringen betyder, at kommuner, i forhold til hvilke Ankestyrelsen tidligere har truffet afgørelse om pligt til betaling af mellemkommunal refusion, kan anmode om at få afgørelsen genoptaget, med henblik på at der træffes en afgørelse efter den nye praksis, og at betalingspligten dermed kan bortfalde bagudrettet, og kommunen kan kræve det betalte tilbage.

Endelig vurderes afgørelsen at indebære, at kommuner, der har betalt mellemkommunal refusion under efterværn, uden at sagen har været behandlet i Ankestyrelsen, tilsvarende kan kræve en betalt refusion tilbagebetalt i overensstemmelse med den nu gældende retstilstand.

Det er dog i forældelseslovens § 3 fastsat, at forældelsen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Udgangspunktet vil således være, at tilbagesøgningskrav vedrørende betalt refusion under efterværn ikke kan kræves for en længere periode end 3 år.

Der findes ikke data, der direkte belyser, i hvilke typer af kommuner efterværnet foregår for de unge, der før efterværnet har været anbragt uden for hjemmet.

Beregninger foretaget af Børne- og Socialministeriet på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata fra Anbringelsesstatistik for 2015 viser, at omkring halvdelen af alle unge 16-17-årige, der var anbragt uden for hjemmet ultimo 2015 var anbragt i en anden kommune end den kommune, der havde truffet afgørelse om anbringelsen. Det kan derfor antages, at noget tilsvarende kan gøre sig gældende for antallet af unge, der er i. Ændringen af retstilstanden vedrørende mellemkommunal refusion ved efterværn vurderes derfor at kunne have betydning for omkring halvdelen af alle efterværnssager fremadrettet. Samtidig vil omfanget af sager, hvor kommuner kan rejse tilbagebetalingskrav mod en anden kommune af allerede betalt refusion være af et tilsvarende omfang.

De kommuner, der har forholdsmæssigt mange unge anbragt fra andre kommuner, vil typisk skulle tilbagebetale større beløb, end de selv vil kunne gøre krav på fra andre kommuner, mens kommuner, der primært har anbragt mange unge i andre kommuner, vil kunne opnå en økonomisk gevinst ved at rejse tilbagebetalingskrav.

Det vurderes, at der kan blive tale om betydelige beløb. Antallet af børn, der er anbragt i kommunerne efter afgørelse fra andre kommuner vurderes at være ulige fordelt. Det vurderes således, at det hyppigere forekommer, at en bykommune anbringer et barn uden for hjemmet i en landkommune, end at det omvendte forekommer.

Beregninger foretaget af Børne- og Socialministeriet på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata baseret på Anbringelsesstatistikken for 2015 viser, at andelen af 16-17-årige unge anbragt ultimo 2015 af bykommuner i egen kommune var 44 pct., mens andelen for mellemkommuner var 47 pct. For landkommuner var andelen 57 pct. og for yderkommuner var den 61 pct. Bykommunerne anbringer således den største andel af unge i andre kommuner. Beregningerne viser endvidere, at af de anbragte unge, der var anbragt i en anden kommune end den anbringende var 28 pct. anbragt i en landkommune og 72 pct. anbragt i enten mellem- land- eller yderkommuner. Det antages, at der kan være en tilsvarende fordeling af unge, der er i efterværn i forlængelse af en anbringelse i en anden kommune, end den, der traf afgørelse om anbringelsen. Om grupperingen af kommuner henvises til "Det danske landdistriktsprogram 2007-2013, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri 2008.

På den baggrund forventes ændringen af praksis at indebære betydelige og upåregnelige byrdefordelingsmæssige forskydninger mellem kommunerne, hvor nogle kommuner vil opleve en økonomisk belastning, mens andre kan have krav på at modtage betydelige beløb i tilbagebetaling og fremtidig sparet betaling af refusion. Hensigten med den gældende bestemmelse i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, om mellemkommunal refusion ved efterværn vurderes, som det fremgår af afsnit 2.1., at have været, at den kommune, der har anbragt en ung uden for hjemmet, skal være betalingskommune også under efterværn, og at den kommune, hvor efterværnet finder sted, således skal have refusion for sine udgifter. Dette har indtil den nu foreliggende principafgørelse været opfattet som gældende ret, og kommunerne har økonomisk og handle-mæssigt indrettet sig herpå.

Den nye retstilstand vil indebære, at kommuner med mange anbringelsessteder for børn og unge, vil skulle afholde de økonomiske udgifter til hjælp til de af de unge, hvor der efterfølgende træffes afgørelse om efterværn i kommunen efter servicelovens § 76, stk. 3. En følge heraf kan tillige være en negativ indvirkning på kommunernes incitament til at etablere eller opretholde anbringelsessteder for børn og unge.

Det findes på den baggrund afgørende at genoprette den retstilstand, der har været vurderes at være lovgivers hensigt med retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, og som hidtil har været opfattet som gældende ret; det vil sige at der skal betales refusion for efterværn.

Det findes endvidere afgørende, at ændringen af praksis ikke kommer til at påvirke den økonomiske byrdefordeling mellem kommunerne bagudrettet eller indebære administrative byrder for kommunerne i form af gennemgang af ældre sager og rejsning og behandling af tilbagebetalingskrav.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på baggrund af ovenstående fremadrettet at indføre ret til mellemkommunal refusion for den unges opholdskommune efter det fyldte 18. år, når en ung indtil det fyldte 18. år har været anbragt uden for

hjemmet, og der ved eller efter det 18. år iværksættes foranstaltninger for den unge efter § 76, stk. 3, i serviceloven.

Det foreslås, at refusionen betales af den kommune, der traf afgørelsen om anbringelsen af barnet eller den unge uden for hjemmet..

For de tilfælde, hvor den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse selv har haft ret til refusion efter retssikkerhedslovens § 9c, stk. 6, på grund af en tidligere kommunes passivitet foreslås dog, at refusionen betales af den kommune, der var refusionspligtig under anbringelsen.

Den foreslåede ordning indebærer, at det i alle tilfælde vil være den kommune, der har afholdt udgiften til anbringelsen, der afholder udgifter under efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3

Det foreslås, at lovændringen træder i kraft den 1. juli 2017.

Det foreslås samtidig at neutralisere de byrdefordelmæssige konsekvenser som den ændrede retstilstand bagudrettet måtte medføre for kommunerne

Den ordning, der foreslås, er, at kommuner, der anmoder om og modtager tilbagebetaling af tidligere betalt refusion under henvisning til den ændrede praksis, samtidig skal betale et tilsvarende beløb til den kommune, hvor efterværnet finder sted. På den måde fjernes det økonomisk grundlag for kommunerne til at rejse krav om tilbagebetaling af allerede betalt refusion. Kommunerne stilles under alle omstændigheder økonomisk på samme måde, som hvis der ikke var sket en praksisændring. Samtidig foreslås udtrykkeligt fastsat, at kommunerne ikke har pligt til at rejse krav om tilbagebetaling af modtaget refusion under henvisning til den ændrede praksis. Hensigten med forslaget er således ikke, at kommunerne faktisk skal rejse tilbagebetalingskrav og derefter betale neutraliseringsbeløb, at men derimod, at kommunerne hverken har pligt eller anledning til at rejse sådanne krav. Med forslaget undgås hermed også administrative byrder for kommunerne i form af gennemgang af ældre sager og rejsning og behandling af tilbagebetalingskrav.

Denne ændring vil gælde for krav, der rejses efter lovændringens ikrafttræden.

Forslaget indeholder endelig bestemmelser, der skal neutralisere de byrdefordelmæssige konsekvenser, der måtte opstå for kommunerne som følge af tilbagebetalingskrav, der rejses inden den foreslåede lovændringens ikrafttræden, eller afslag fra kommuner på at betale refusion inden lovændringens ikrafttræden under henvisning til praksisændringen.

Det foreslås således, at den anbringende kommune i disse tilfælde inden den 1. oktober 2017 skal betale et neutraliseringsbeløb til den kommune, hvor efterværnet finder sted. Beløbet skal svare til den refusion, der ville skulle betales efter den foreslåede nye refusionsbestemmelse i retssikkerhedslovens § 9, stk. 4.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører ikke merudgifter for det offentlige.

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat eller regioner.

Den skete ændring af praksis forventes at kunne indebære byrdefordelingsmæssige konsekvenser mellem kommunerne. Der henvises herom til afsnit 2.2. om Børne- og Socialministeriets overvejelser.

Sådanne fordelingsmæssige konsekvenser neutraliseres ved det foreliggende forslag. Kommunerne stilles med forslaget indbyrdes økonomisk, som det har været tilsigtet med den gældende lovbestemmelse, og som kommunerne hidtil har antaget at være stillet.

Lovforslaget forventes således ikke at have økonomiske konsekvenser for kommunerne som helhed. De økonomiske konsekvenser af lovforslaget skal dog forhandles med KL.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 3. til den 20. februar 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, BDO Kommunernes Revision, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børnesagens Fællesråd, Børne og kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Børnerådet, Danske Advokater, Dansk Socialrådgiverforening, Deloitte, EY, Fabu, Foreningen af Socialchefer i Danmark, ForældreLANDSforeningen (FBU), FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforeningen Bopam, Landsforeningen af Socialpædagoger, Livsværk, LOS, Plejefamiliernes Landsforening, PricewaterhouseCoopers, Red Barnet, Rigsrevisionen, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Socialpædagogernes Landsforbund, TABUKA, Ungdommens Vel, Ungdomsringen, Ungdommens Røde Kors.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Neutralisering af byrdefordelingsmæssige	Neutralisering af byrdefordelingsmæssige

	ændringer mellem kommunerne.	ændringer mellem kommunerne.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås klart fastsat i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, at når en ung umiddelbart inden det fyldte 18. år har været anbragt uden for hjemmet, har den kommune, der er opholdskommune efter den unges fyldte 18. år, ret til mellemkommunal refusion fra den anbringende kommune efter for udgifter efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, hvis der iværksættes efterværn for den unge efter § 76, stk. 3, i serviceloven.

Eksempel: Kommune A har i 2008 anbragt en ung under 18 år i et anbringelsessted i kommune B. A er opholdskommune for den unge, indtil denne fylder 18 år. Det følger af § 9 a, stk. 4, i retssikkerhedsloven. Kommune A er således betalingskommune for udgifter vedrørende den unge under anbringelsen. Anbringelsen varer, indtil den unge fylder 18 år. Ved det fyldte 18. år, f.eks. i 2018, vælger den unge at blive boende i kommune B, og dermed bliver kommune B opholdskommune. Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 2. Det viser sig, at den unge har behov for efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3, f.eks. opretholdelse af døgnopholdet, og kommune B træffer afgørelse herom. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommune B har ret til mellemkommunal refusion fra kommune A for sine udgifter vedrørende den unge efter de love, der er omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, herunder udgifterne til efterværn efter serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse forudsætter ikke, at afgørelsen om efterværn træffes i umiddelbar forbindelse med, at den unge fylder 18 år. Refusionspligten vil også gælde, hvis afgørelse om efterværn træffes på et senere tidspunkt, mens den unge er i alderen fra 18 til 22 år.

Bestemmelsen gælder som efter tidligere Ankestyrelsespraksis også de tilfælde, hvor et barn eller en ung har været anbragt i sin hidtidige opholdskommune indtil det 18 år, og der etableres efterværn i en anden kommunen efter servicelovens § 176, stk. 3, eller hvor et barn af kommune A har været anbragt i kommune B, mens efterværn efter servicelovens § 76, stk.3, efter det 18. år finder sted i kommune C.

Den foreslåede bestemmelse gælder, uanset om afgørelse om anbringelsen er truffet før den 1. juli 2003. Også i disse tilfælde skal refusion betales af den anbringende kommune. Barnets eller den unges opholdskommune under anbringelsen er i disse tilfælde den kommune, der var opholdskommune for barnet eller den unge den 30. juni 2003, jf. § 4, stk. 4, 1. pkt., i lov nr. 1168 af 19. december 2003. Hvis denne kommune har truffet afgørelse om anbringelsen, er det denne kommune, skal betale mellemkommunal refusion under efterværnet efter servicelovens § 76, stk. 3. Hvis en tidligere opholdskommune har truffet afgørelse om anbringelsen, vil det være denne tidligere opholdskommune - der også har betalt refusion for anbringelsesudgifterne under anbringelsen efter § 4, stk. 4, 2. pkt., i lov nr. 1168, der skal betale mellemkommunal refusion under efterværnet.

Den foreslåede formulering af retssikkerhedslovens § 9, stk. 4, gælder for efterværn, der foregår efter ændringens ikrafttræden. Det gælder også efterværn, der er iværksat inden lovens ikrafttræden. For så vidt angår efterværn, der er foregået inden dette tidspunkt, henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

Til § 2

Det foreslås i lovforslagets § 2, *stk. 1*, at den ved § 1, nr. 1, foreslåede ændring af retssikkerhedsloven træder i kraft den 1. juli 2017. Denne lovændring vil således gælde for efterværn, der foregår fra dette tidspunkt.

Ved § 2, *stk. 2 og 3*, foreslås en neutraliseringsordning mellem kommunerne for så vidt angår de fordelingsmæssige konsekvenser, der bagudrettet måtte følge af ændringen af praksis ved principafgørelse 87-16.

Ved *stk. 3* foreslås, at hvis en kommune rejser krav om og modtager tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, der er betalt af kommunen i en efterværnssag inden lovens ikrafttræden, og hvis tilbagesøgningskravet skyldes, at der efter praksisændringen ikke har været pligt til at betale refusionen, skal den kommune, der modtager tilbagebetalingen, samtidig betale et beløb svarende til tilbagebetalingen til den kommune, der oprindeligt har modtaget refusionen.

Ved *stk. 2* foreslås, udtrykkeligt fastsat, at kommunerne ikke har pligt til at rejse krav om tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, som er betalt i efterværnssager, og hvor kommunen efter den skete praksisændring kraft ikke har haft pligt til at betale refusionen.

Formålet med forslaget er, at kommunerne stilles økonomisk på samme måde, som hvis der ikke var sket en praksisændring. Hensigten med forslaget er ikke, at kommunerne faktisk skal rejse tilbagebetalingskrav og derefter betale et tilsvarende beløb, at men derimod, at kommunerne hverken har pligt eller anledning til at rejse sådanne krav.

Det vil med den foreslåede lovændring være i overensstemmelse med lovgivningen, at mellemkommunal refusion ikke kræves tilbagebetalt i de situationer, der er omfattet af lovændringen.

Hvis en kommune faktisk måtte rejse et tilbagebetalingskrav og modtage tilbagebetaling af tidligere betalt refusion, og kommunen derfor samtidig skal betale et tilsvarende beløb til den kommune, hvor efterværnet er foregået, skal dette beløb konteres på samme konto på den autoriserede kontoplan for kommuner som den modtagne tilbagebetaling af den mellemkommunale refusion. Tilsvarende skal modtagne neutraliseringsbeløb konteres på samme konto som betaling af mellemkommunal refusion vedrørende efterværn. Modtagne neutraliseringsbeløb skal fradrages ved opgørelsen af udgifter til efterværn ved opgørelse af de udgifter, hvortil der kan ydes statsrefusion efter servicelovens §§ 176 og 176 a.

§ 2, *stk. 3*, vil gælde for tilbagebetalinger, der modtages efter lovændringens ikrafttræden.

Der henvises herom nærmere til forslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1. og 2.2.

Der foreslås med lovforslagets § 2, *stk. 4*, en tilsvarende bestemmelse vedrørende den situation, at en kommune inden ikrafttrædelsen af den foreslåede lovændring allerede har modtaget tilbagebetaling af mellemkommunal refusion i en efterværnssag med henvisning til principafgørelse 87-16.

Det foreslås, at den kommune, der har modtaget tilbagebetalingen, inden 1. oktober 2017 skal betale et tilsvarende beløb til den kommune, hvor efterværnet har fundet sted.

Endelig indeholder lovforslagets § 2, stk. 5, en bestemmelse vedrørende den situation, hvor en ungs oprindelige opholdskommune inden ikrafttrædelsen af de foreslåede lovændringer har afslået at betale refusion i en efterværnssag under henvisning til praksisændringen, og hvor den kommune, hvor efterværnet finder sted eller har fundet sted, således ikke har modtaget refusion efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, for en periode inden den foreslåede lovændrings ikrafttræden.

Der kan være tale om en sag, hvor der indtil praksisændringen er betalt refusion, og hvor fortsat refusionsbetaling herefter er afslået, eller en situation, hvor afgørelse om efterværn er truffet efter praksisændringen, men før de foreslåede lovændringer ikrafttræden, og hvor der ville være ret til refusion efter den foreslåede § 9 c, stk. 4, i retssikkerhedsloven, hvis efterværnet var foregået efter udgangen af juni 2017.

For disse situationer foreslås, at den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, inden 1. oktober 2017 skal betale et neutraliseringsbeløb til den kommune, hvor efterværnet finder sted eller har fundet sted. Det foreslås, at neutraliseringsbeløbet svarer til det beløb, refusion efter det foreslåede § 9 c, stk. 4, i retssikkerhedsloven ville udgøre for den pågældende periode.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1345 af 23. november 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1543 af 13. december 2016, foretages følgende ændring:

§ 9 c.

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i

- 1) boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen,
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4,
- 6) anbringelsessteder for børn og unge efter § 66 i lov om social service eller
- 7) døgnophold efter § 76 a i lov om social service.

Stk. 3. ...

Stk. 4. Når opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 2, nr. 6, fortsætter denne ret til refusion, hvis der iværksættes foranstaltninger efter § 76, stk. 3, i lov om social service.

1. § 9 c, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Opholdskommunen, har ret til refusion fra den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, når der iværksættes foranstaltninger for den unge efter § 76, stk. 3, i lov om social service. Når den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, selv har haft ret til refusion efter § 9 c, stk. 6, ydes refusionen dog af den kommune, der var refusionspligtig under anbringelsen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2017.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse har ikke pligt til at rejse krav om tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, som kommunen tidligere har betalt til en anden kommune under henvisning til den hidtil gældende § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis kravet skyldes, at der ikke

forud for refusionsbetalingen har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 3 Hvis en kommune på efter lovens ikrafttræden modtager tilbagebetaling af mellemkommunal refusion, som kommunen tidligere har betalt til en anden kommune under henvisning til den hidtil gældende § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvis tilbagebetalingen skyldes, at der ikke forud for refusionsbetalingen har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal den kommune, der modtager tilbagebetalingen, samtidig betale et beløb svarende til det beløb, der er tilbagebetalt til den kommune, der oprindeligt har modtaget refusionen.

Stk. 4. Hvis en kommune inden lovens ikrafttræden har modtaget tilbagebetaling som anført i stk. 3, skal kommunen inden 1. oktober 2017 betale et tilsvarende beløb til den kommune, der oprindeligt har modtaget refusionen.

Stk. 5. Hvis en ung indtil det fyldte 18. år har været anbragt uden for hjemmet i en anden kommune end den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, skal sidstnævnte kommune inden den 1. oktober 2017 betale et beløb til den kommune, hvor foranstaltningen efter § 76, stk. 3, i lov om social service finder sted. Der skal alene ske betaling efter 1. pkt., hvis den kommune, hvor foranstaltningen finder sted, for en periode inden lovens ikrafttræden ikke har modtaget mellemkommunal refusion efter § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvis baggrunden herfor er, at der ikke indtil den unges fyldte 18. år har været betalt refusion efter § 9 c, stk. 2, nr. 6, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Beløbet efter 1. pkt. opgøres til samme beløb som den mellemkommunale refusion ville udgøre for den i 2. pkt. nævnte periode beregnet efter § 9 c, stk. 4, i lov om retssikkerhed på det sociale område som affattet ved denne lovs § 1, jf. § 9 c, stk. 1 og 9, i lov om retssikkerhed og

administration på det sociale område.

Udkast